

Inv. nr. 14/1967

VIGILIUS ERIKSEN (1722-1782)
KATARINA 2. I KRONINGSDRAGT, 1778-79
OLIE PÅ LÆRRED

60 X 49 CM

Katarina 2. (1729-1796) var gift med hertug Karl Peter Ulrich af Holsten-Gottorp, der i januar 1762 blev udråbt til Ruslands kejser, zar Peter 3. Men blot seks måneder senere orkestrerede hun et statskup, der væltede hendes mand og bragte hende selv på tronen som kejserinde af Rusland; en position, hun bestred i 34 år med tilnavnet Katarina den Store.

Vigilius Eriksen var Katarina 2.s foretrukne maler. Hun tildægnede ham med bestillinger og sad gentagne gange model for ham.¹ Som hofmaler ved det russiske hof i årene ca. 1757-1772 udførte han flere officielle portrætter af Katarina 2. og det var ikke usædvanligt, at han senere malede gentagelser af disse værker, i store såvel som mindre formater. Dette portræt af kejserinden i Davids Samling er netop en gentagelse af et officielt, legemsstort portræt, som Eriksen udførte i Skt. Petersborg i 1765.²

Majestætisk står Katarina 2. centralt placeret i midten af billedet, foran den kejserlige tronstol, som er beklædt med mørkerødt stof. Eriksen har anvendt effektfulde lys- og farvekontraster således, at kejserinden lyser op i de mørke omgivelser og påkalder sig al opmærksomhed. Derudover vidner en række elementer om hendes status, magt og autoritet som kejserinde: Katarina 2. er iført en kjole i sølvbrokade samt en hermelinskåbe, begge prydet med den kejserlige dobbelthovedede ørn. Hun bærer den store kejserlige krone, der blev tegnet og udført i Skt. Petersborg i 1762, netop i anledning af hendes kroning. Og i en kæde på Katarina 2.s bryst ses Andreasordenen, der blev stiftet af Peter den Store (1672-1725) i 1698, og som på dette tidspunkt var den fornemste af de russiske kejserlige ordener. Endelig holder hun rigsæblet i sin venstre hånd og et scepter i sin højre.

Eriksens portræt blev erhvervet af Davids Samling i 1967.

¹ *Vigilius Eriksen: Catherine II, Empress of Russia, c. 1765, The Royal Collection Trust, England, inv.nr. RCIN 404774. Foruden gentagelsen i Davids Samling kendes der til yderligere to, hvoraf den ene befinder sig i SMKs samling, inv.nr. KMSsp854.*

² *Torben Holck Colding: 'Om Vigilius Erichsen og hans værksted i Rusland' i C.L. Davids Samling. Fjerde Del. Jubilæumsskrift 1945-70, København 1970, s. 12.*

Publiceret i:

Erik Zahle (red.): *Danmarks malerkunst fra middelalder til nutid*, 4. udg., København 1956, s. 102;

Troels Andersen: "Vigilius Eriksen in Russia", *Artes: Periodical of the Fine Arts*, I, October 1965, Copenhagen, s. 58 samt ill. XXXVII;

Troels Andersen: "Vigilius Eriksen, List of paintings 1757-1772", *Artes: Periodical of the Fine Arts*, 1970, kat. 62;

Torben Holck Colding: "Om Vigilius Erichsen og hans Værksted i Rusland" i *C.L. Davids Samling. Fjerde del, Jubilæumsskrift 1945-1970*, København 1970, s. 14-15 samt 19;

Dansk kunst og kunsthåndværk, Davids Samling, København 1972, s. 9 og tav. 2;

Verner Jul Andersen: *Dansk kunst og kunsthåndværk*, Davids Samling, 2. udg., København 1983, kat. 396, ill. II;

Magnus Olausson: *Katarina den stora & Gustav III*, Nationalmuseum, Stockholm 1998, fig. 47, s. 102 samt 106;

Alexej Smirnov: *Svensk historia under vattnet: vrak i Östersjön berättar*, Stockholm 2002, s. 155

Nathalie Bondil (red.): *Catherine the Great: Art for empire: masterpieces from the State Hermitage Museum, Russia*, Art Gallery of Ontario, Montreal 2005, fig. 25, s. 138-139;

Thomas Lyngby (red.): *Danmark og zarernes Rusland 1600-1900: Katalog*, Det Nationalhistoriske Museum, Frederiksborg Slot, Hillerød 2013, kat. 67, s. 37;

Lauritz G. Dorenfeldt: *Kongeligt porcelæn: Brogetmalet porcelæn fra Den Kongelige Porcelainsfabrik 1775-1810*, København 2016, s. 26;

Marie Betteley, David Schimmelpenninck van der Oye: *Beyond Fabergé: Imperial Russian jewelry*, Atglen 2020, s. 68

Rosalind P. Blakesley: "Catherine the Great's Danish Portraitist:

Projecting Majesty across the Baltic Sea”, *Studia Historica
Gedanensia*, 13, 2022, s. 170-171, fodnote 27;